

Toerusting leerkrachten

Kindertijd- toerusting en toeleiding in het onderwijs

In het kader van de Academische Werkplaats Autisme Samen Doen! ontwikkelde de werkgroep Toerusting Leerkrachten de lesmodule "Autisme in de klas". Deze module is gericht op PABO-studenten en tevens geschikt als nascholing voor leerkrachten.

De lesmodule "Autisme in de klas"

De werkgroep ontwikkelde een lesmodule (e-learning) voor PABO-studenten. Tevens is de module te gebruiken als nascholing voor leerkrachten. De module werd samengesteld op basis van:

- inventarisatie van wensen en behoeften van leerkrachten en ouders
- inventarisatie van behoeften en mogelijkheden van PABO's
- literatuuronderzoek

Bij het tot stand brengen van deze module werkten in deze werkgroep professionals uit zorginstellingen, onderwijsinstellingen, ouders en leerkrachten intensief samen.

Uitkomsten inventarisatie wensen en behoeften leerkrachten en ouders

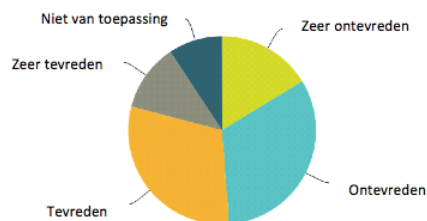
Uit een kleinschalige enquête en diepte-interviews onder leerkrachten bleek dat zij zichzelf goed tot zeer goed toegerust vinden om leerlingen met autisme onderwijs te bieden. Ouders geven een heel ander beeld: bijna de helft van hen is ontevreden over de vaardigheden en kennis van de leerkracht van dat moment om hun kind met autisme goed te onderwijzen.

Onderwijs over autisme aan leraren in opleiding beperkt zich tot informatie over wat autisme is en wat kenmerken van autisme zijn. Leraren leren echter geen praktische vaardigheden zoals hoe zij een

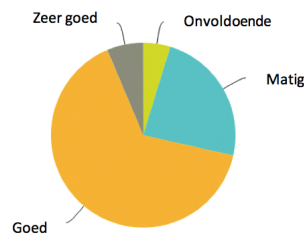
leerling met autisme kunnen herkennen of goed kunnen begeleiden in de klas.

Communicatie met ouders lijkt geen prioriteit te hebben in het huidige onderwijs aan aankomend leerkrachten.

Ouders: Hoe tevreden bent u over de huidige leerkracht(en) van uw kind als het gaat om de vaardigheden in de omgang met uw kind met autisme?

Leerkracht: Hoe beoordeelt u uw vaardigheden met betrekking tot het bieden van passend onderwijs aan kinderen met autisme?

Samen Doen! - Een academische werkplaats autisme ter bevordering van de samenlevingsparticipatie van mensen met autisme door intersectorale samenwerking in de begeleiding tijdens cruciale transitie in de levensloop. Voor autisme zijn er twee academische werkplaatsen actief. Samen Doen en Reach-Aut

Uitkomsten inventarisatie behoeften en mogelijkheden PABO's

Autisme wordt binnen PABO's gezien als een belangrijk onderwerp, maar de mogelijkheden binnen het huidige curriculum van de PABO zijn beperkt. Er bleek weinig tot geen ruimte voor breder cursorisch onderwijs op dit thema. Wel bleek er behoefte aan een niet-leerjaar gebonden onderdeel, zodat leerkrachten in opleiding zelf kunnen bepalen wanneer dit onderwerp voor hen van toepassing is. Daarnaast zou de e-learning moeten aansluiten bij wat de leerkrachten in opleiding in het dagelijks onderwijs geven (stage) tegenkomen en vooral in moeten zetten op praktische vaardigheden.

Uitkomsten literatuuronderzoek

Er is een groot verschil tussen het *plaatsen* van leerlingen met autisme in het regulier onderwijs en het daadwerkelijk *participeren* van leerlingen met autisme in het regulier onderwijs. Factoren die van belang lijken in het actief includeren van leerlingen met autisme in het regulier onderwijs zitten vooral in de leerkracht en de mate waarin hij:

- kennis heeft over autisme
- getraind is in interventies voor autisme
- aandacht heeft voor een goed klimaat in de klas, voor de acceptatie van verschillen tussen kinderen
- inzet op goed partnerschap binnen school
- inzet op goed partnerschap met ouders en het kind.

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat het goed is vooral tijd in te ruimen voor kennis over autisme en over gedragstherapeutische (basis)vaardigheden.

Inhoud module

De ontwikkelde module sluit aan op hetgeen gevonden is in de hierboven genoemde inventarisaties en het literatuuronderzoek.

De module bevat de volgende onderdelen:

1. Wat is autisme?

2. Hoe begrijp je wat je ziet (verklaringsmodellen)
3. Autisme in de klas
4. Het analyseren en beïnvloeden van gedrag
5. Onderwijsondersteuningsbehoeften van leerlingen met autisme
6. Educatief partnerschap met ouders

Alle onderdelen bevatten een theoretisch deel dat wordt ondersteund met film en animatie. Daarnaast bevat elk onderdeel oefeningen om de praktische vaardigheden te vergroten op basis van de geleerde theorie.

Beschikbaarheid module

De e-learning is beschikbaar voor PABO's, en voor leerkrachten die willen bijscholen op dit onderwerp. De werkgroep is in gesprek met diverse PABO's om de module op te nemen in het curriculum. Wilt u meer informatie over de module, of de module inzien? Neem dan contact op met Marie-Louise Courtens via mltcourtens@gmail.com

Deelnemers aan de werkgroep

Marie-Louise Courtens, coördinator Steunpunt Autisme Nederland/ Dokter A. Verschoorschool, docent VSO Ambelt; mede-ontwikkelaar van de e-learning cursus, coördinator van de inhoud.
Ellen Luteijn, Kentalis, GZ psycholoog en beleidsadviseur; mede-ontwikkelaar van de e-learning.

Marjan Neef, Accare, GZ psycholoog; mede-ontwikkelaar van de e-learning.
Hadewey Koopmans, Accare, GZ psycholoog; mede-ontwikkelaar van de e-learning.

Sanne Kuijper, Rijksuniversiteit Groningen, docent/wetenschappelijk onderzoeker; reviewer van de e-learning
Natasja van Lang, Hogeschool Leiden, psycholoog, docent/ wetenschappelijk onderzoeker; literatuuroverzicht
Annelies de Bildt, Accare, psycholoog/wetenschappelijk onderzoeker; mede-ontwikkelaar van de e-learning (voorzitter werkgroep)

Samen Doen! - Een academische werkplaats autisme ter bevordering van de samenlevingsparticipatie van mensen met autisme door intersectorale samenwerking in de begeleiding tijdens cruciale transitie in de levensloop. Voor autisme zijn er twee academische werkplaatsen actief. Samen Doen en Reach-Aut